

Kdo je kanonik Karol Mecchia?

Je-li še dostojen, da opravlja različne svoje službe?

Vsej duhovščini tržaško-koperske škofije.

Ne sovraštvo nasproti sobratu ne želja mu škodovati ali ga videti ponižanega; ampak edino-le splošni blagor vse škofije me sili, da sem napisal sledeče vrstice.

Z mirno vestjo se sklicujem na Onega, ki vidi najskrivnejše kotičke našega srca *usque ad divisionem animae et spiritus*; sklicujem se na razsodnost vseh onih, ki me poznajo bolj od blizu, in vedó, da nisem nikdar gojil jeze nasproti katerikoli in da nisem storil niti enega koraka, da bi v najmanjši stvari zagrenil življenje svojemu bližnjemu.

In tudi v sedanji žalostni okolščini sem prijel za pero, ne da bi štedil trenutnemu nagonu opravičene nevolje, marveč sem — po dolgem obotavljanju — poslušal nasvete modrih in razumnih oseb, ki so me vspodbudile, da napišem vse, kar že več let teži in muči vso škofijo.

V svesti sem si, da sem storil vse možno, kar je bilo v moji oblasti, da preprečim, da pride ta mična stvar v javnost; toda vzroki, neodvisni od moje dobre volje — kar bo nižje razvidno — so mi narekovali ta čin, ki utesne ineti za posledice, da se vzpostavi med Ordinarijatom in duhovščino ono medsebojno občevarje, ki nahaja v pravičnosti svoj lesk in ima svojo avreolo v ljubezni.

Kako je despot začel.

Minulo je že sedemnajst let, da je bilo — žal — vodstvo naše škofije poverjeno dr. Karolu Mecchia.

Nočem tu preiskovati s kako machiavelistično umetnostjo se je znal Mecchia držati na vladi v raznih dobah in pod škofi različnega mnenja. Omeniti mi je, da se je že v začetku svojega delovanja odlikoval z nenavadno prevzetnostjo in vedenju in z izredno neuljudnimi dekreti.

Stvar je šla kmalu tako daleč, da so nekateri isterski duhovniki, po pravici vžaljeni, začeli nabirati podpise, da bi odstranili surovega uradnika kurije.

Žal, da je prevelika dobrota nekoga pobožnega moža provzročila, da ni bila dotična spomenica odposlana na določeno mesto in da je to imelo usodnih posledic, kakor bomo omenili nižje.

Kaka čustva so že tedaj vladala v kancelariu in spe, dokazujejo sledeče besede, ki jih je izustil nekoga dne nasproti meni, ko sva skupaj šla iz stolnice sv. Justa — jaz sem bil tedaj tamkaj kooperator — proti farožu.

Govoré o duhovščini sploh in o kaki nepravilnosti pri njej, sem nakrat slisal mrmrati dr. Mecchia: *«Ah, če bi trpeli nekoliko lakote!»*

Na ta način sem že pred petnajstimi leti slučajno zvedel, kako divjega značaja je ta človek, navidezno blag in pobožen kakor kak sv. Alojzij; in od tedaj sem bolje začel proučevati njegovo delovanje, primerjavati in izvajati posledice — stvar, ki morejo koristiti vsej škofiji in času, ko bi pač nihče tega ne pričakoval.

«Ukazi» in procesi.

Mej tem je despotizem tega človeka čim dalje bolj naraščal. Dekreti nad vse surovi so sledili dekretom sličnega tona, tako, da so po zakristijah začeli nadevati tem dekretom naslov: *ukaz*, dočim je *knuta* malega carja zadevala mnogotere duhovnike pod obliko «kanoničnega procesa».

Ne tajim, da mora mnogokrat kurija proti kakemu duhovniku uporabljati stroge odredbe, mej temi odredbo *Redde rationem*, da se ga pozove na odgovor pred cerkveno sodišče.

Konstatujem pa tu dejstvo, da se n. pr. med dolгим škofovanjem škofa Legata lahko na prste našteje kanonične procese kakor mi je to zatrjevala neka ugledna oseba. Pod režimom dr. Mecchia so se ti procesi naravnost množili kakor gobe po dežju.

Kolikokrat bi resna očetovska beseda mnogo bolj uplivala, nego petdeset pol zapisknikov, sestavljenih v navzočnosti od veselja poskakujočega Torquemada!!

Sramoten protekcijonizem.

Da bi se bilo pa vsaj nasproti vsem članom duhovščine uporabljalo enak zistem!

Kaj še! Odredbe so bile različne, kakor je bila kaka oseba več ali manj v milosti pri nepristranskem kancelarju.

Tudi tu naj fakt okrepi mojo trditev. Med duhovniki v Trstu se nahaja oseba, ki je nočem imenovati, ki je vohunila lastne sobrate in tako malo po malo postala najboljši prijatelj dr. Mecchia.

Omenjena oseba je večkrat, izlasti pa povodom neke ne preveč vspele razsvetljave — ob petdesetletnici proglašenja Brezmadežnega Spočetja — pisala Ordinarijatu taka nesramna pisma, da bi bila omenjena oseba zaslužila ne le samo kanonični proces, marveč suspenzijo *ipso facto*.

In kaj se je zgodilo? Omenjenemu opravljevcu ni bil skrivljen niti las, ker je bil prijatelj in zaupnik vse časti vrednega kancelarja.

Vohunstvo mej duhovščino.

Samo ob sebi je umevno, da je po takih izbornih vspehih ovajanja neka druga črna duša hotela slediti stopinjam omenjenega vohuna.

To hočem dokazati z drugim faktom: Pred tremi leti je škofijska kurija naložila vsem mestnim katehetom da morajo poučavati veronauk v talarju.

Ta dekret, ki ga niso — izjeme so bile le redke — vsprejele s prevetlikom navdušenjem niti najbolj pobožne duše, je napotil nekatere katehete (mej katerimi je bila tudi moja malenkost), da so se privatno sestali na konferenco, kjer naj bi razpravljali o novi odredbi in da bi o tem eventualno storili analogen ukrep.

Zbralo se je devet katehetov in vseh devetero je začetkom konference *priseglo* varovati tajnost glede razprave, ki je imela slediti. Bilo je torej skupaj devet duhovnikov, in devet duhovnikov je *priseglo* tajnost.

In vendar se je onega istega večera — dve uri po konferenci — zamogel dr. Mecchia hvaliti, da ve natančno, kaj se je tamkaj zaupno govorilo.

Med osem bratov je prišel Juda, zaupnik pregorelega kancelarja.

Skrajen terorizem.

Omenjeni procesi in vohunstva, organizirani na tako izborni način, so morali uplivati na duhovščino.

Povsod se je opazalo grajanje in obsojanje, toda v zakristijah je večkrat odkritosrčno besedo zaprla narekovana previdnost: *«Pozor pred vohuni!»*

Marsikdo bolj odloren, bi bil morda pričel energičen boj proti takemu tiranstvu. Ali kdo bi mu bil sledil???

Vedno je bilo po sredi strašilo *«procesa»* in suspenzije *«a divinis»*, skrivnostno žuganje silne oblasti, pred katero je moral ob splošni nezadovoljnosti vsakdo ukloniti tilnik, čeravno s stisnjeno pestjo.

Da si ni mogla najvišja cerkvena oblast na ta način pridobiti simpatij pri duhovščini, je stvar povsem jasna. Toda iz vsega je bilo možno razvideti, da je oblast oziroma premoč kancelarja bila nad škofovsko avtoriteto.

Nad škofom!

In da to mnenje ni le moja osebna sodba, dokazuje sledeča izjava omenj. dr. Mecchia: Ko je bil pred štirimi leti č. g. Ivan Apollonio po večkratnih premeščenjih imenovan kooperatorjem pri Novem sv. Antonu, ga je Mecchia nazoval s sledečimi besedami: *«Ne mislite, da Vam želim slabo. Znajite, da če bi Vam jaz ne hotel dobro, bi Vi ne prišel k novemu sv. Antonu in tudi če bi bil to hotel mons. Nagl.»*

In č. g. Apollonio — kakor znano železnega spomina — je pripravljen s prisego potrditi resničnost te izjave.

Z bičem!

Ker se je g. kancelar smatral tako vzvišenim nad diecezanskim škofom, se ni mogel več brzditi. A njegovo delovanje ni bilo naperjeno samo proti nižji duhovščini, ampak tudi proti župnikom, mej temi so bile tudi osebe, ki niso ves čas svojega življenja nikdar kuriji dale povoda za kako pritožbo.

Tako se je zgodilo, da ni mogel lansko leto župnik pri sv. Mariji Veliki vč. g. Hugo Masten, vsled raznih ovir, ki se bile znane dru. Mecchia, poslati kuriji v določeni dobi nek dokument. Nekega dne je došel g. župniku sledeči drakonični dekret: *«Zahtevani akt morate predložiti tekom dveh tednov, ako ne boste najprej plačali denarno globo, a potem sledi suspenzija a divinis!»*

Slični dekret je bil istodobno dostavljen nekemu drugemu duhovniku oddelnemu po starosti ter vzglednem ponašanju in gorečnosti, ki bi bil, videvši, da še ž njim tako lopovsko postopa, kmalu obolel.

Seveda se pobožni kancelar onim, ki mu zalučajo v obraz take gorostasnosti, skriva za škofovski podpis, kakor da bi ne bilo znano, da so ministri oni, ki koncipirajo in stilizirajo dekrete in da dotični vladar, ki je mnogokrat preobložen z delom, kar na slepo zaupa, v poštenje in — v našem slučaju — člo večnost — svojih podložnih.

Ali tudi če bi bila v slučaju višja oblast silila, da se izda kak dekret omenjenega načina, bi bil kancelar, kakor značajan mož raje odstopil, kakor da bi bil tak dekret sopodpisal. Zato ni tu nobenega izgovora: Ako je dr. Mecchia sam koncipiral in stiliziral obžalovanja vredne dekrete, je to slabo. Ako jih je pa brezpogojno previdel s svojim sopodpisom, je to še slabše.

Maščevanje.

Vkljub terorju, ki je na ta način obdal kurijo, so se semtertja našle osebe, ki so imele poguma kritikovati na dr. Mecchia, kar je bilo kritikovanja vredno.

Toda kmalu so n. previdni cenzorji morali svojo odkritosrčnost drago plačati. Nočem govoriti o moji osebi, navesti pa hočem kazen, ki je radi takega razloga zadela nekoga mojega kolega v Trstu. Vsem je znana, izredna sposobnost č. g. Germek a, enega najodločnejših, najučenejših in najbolj nadarjenih duhovnikov škofije.

Že dolgo let člen društva sv. Vincenca, je Germek uvidel, kako je društvo vsled neumestnega nakupa nekoga zemljišča vsako leto izgubilo 1600 K, vrhu tega 8000 K, ki jih ni društvo prejelo od nekoga znanega dobrotnika, ki ni tako gospodarstvo gledal mirnim očesom.

Č. g. Germek se je torej kakor človek, ki misli z lastno glavo, v odboru omenjenega društva primerno pritožil.

Protestiral je proti nakupu zemljišča. Mesec dni potem je bil premeščen v Milje.

Zakaj? G. dr. Mecchia, kakor bomo videli nižje — nezadovoljen, da pašuje nad duhovščino, si je bil tedaj zabil v glavo, da mora biti na čelu vsem katoliškim institucijam, smatrajoč se v svoji vzgledni pozicičnosti, da je povsod neobhodno potreben.

Mecchia je — če tudi je morda imel najboljše namene — storil vse možno, da se je kupilo omenjeno zemljišče. Ko je pa videl, da se ta nakup ni odobravalo, ker se je uvidevalo, da je nepotreben, je takoj napravil *repulisti* onemu, ki se je bil previdno uprl polpolnemu toli zaslužne družbe.

G. Germeka so poslali v prognanstvo v Milje, a mejtem so radi zgrešene spekulacije kanonika dr. Mecchia siromaki sv. Vincenca v samo štirih letih izgubili ne malo svoto 38.000 K!!!

Druga žrtev.

Omenil sem, da se je Mecchia nekako smatral neobhodno potrebnim povsod; in zato ga nakrat vidimo, da se tudi v «Salezijanski družbi» obnaša kakor vrhni patron in seveda — kakor despot iste.

Vč. don Alessandro Veneroni, prvi superijor «Oratorija» v ulici dell' Istria — oseba, ki živi tudi sedaj spoštovanje in naklonjenost vseh, ki ga poznajo — bi zamogel lepih stvari pripovedovati o nepristojnem umešavanju famoznega kancelarja, ki videvši, da ne more v «Oratoriju» gospodovati, je toliko roval in pisal, da je nekoga lepega dne don Veneroni — kakor poprej g. Germek — prejel dekret premeščenja.

Ali tu prihaja najgorje. Na poslovnem večeru, prirejenem na čast ocnjenega ravnatelja, se mu je z licem povsem orosenim predstavil dr. Mecchia, ki je — kakor perfekten hinavec — kakor da bi to ne bil njegov čin, rekel da se je zelo začudil, ko je zvedel novico o njegovem odhodu.

Čast pa komur čast.

Ki je pa vspriči takih stvari imel poguma, da je povzdignil glas nevolje proti tako maloverdnim spletkarjem, to so bili dečki «Oratorija», ki jih je don Veneroni toliko ljubil in jim toliko dobrega storil. Ko so namreč dečki naslednjo nedeljo zagledali na dvorišču zavoda strupenega kancelarja, so mu priredili ne kaj simpatično demonstracijo vsklkaje: *«Mecchia ven!»*

Neverjetne surovosti.

Gori sem omenil neuljudne dekrete, ki so pod kancelarstvom dr. Mecchia po-

plavili škofijo. Tukaj moram omeniti, da je njegova neuljudnost semtertja dosegla že višek.

Evo: Župnik novega sv. Antona mons. dr. Pederzoli se je na seji mestnih župnikov ki se je vršila 25. marca t. l. na škofijskem Ordinarijatu v razgovoru o tem predmetu, izrazil nastopno: *«Jaz imam v pisarni telefon, a ker odgovarja dr. Mecchia vedno v tonu naravnost nedostojnem sem uvedel zistem, da niti ne odgovorjam, ko me on kliče.»*

Se ni dovolj. Kdo ne pozna 80-letnega mons. Antona Tempesta, izbornega pisatelja in bivšega novinarja, zlato srce, angeljsko dušo? In glejte! Ko je nekoga dne lanskega leta prišel v kurijo in želel govoriti z dr. Mecchia, mu je ta na zaničljiv način pokazal vrata.

Pred dvema tednoma je bil mons. Tempesta zopet v kuriji in vsprejem je bil takrat še bolj bestijalen. Kanonik Mecchia mu je, kar na prosto zaprl vrata pred nosom!!!

Lepa morala!

Kanonik Mecchia — ki se pripravlja na sv. mašo četrte ure, ne minuto več ne minuto manj — poseduje razum že omenjenih tudi kvalifikacij, da ima gotova moralna načela zelo kuriozna.

Dva fakta: Na neki kapitularni seji (Glej nižje), ki se je vršila v nedeljo t. t. m. sem konstatiral, da je on po krivem označil kakor lažnike in obrekovalce vse mestne župnike. Mecchia je nato jelclaje doslovno odgovoril sledeče besede: *«Da, ... res je, ... nisem mislil rekel sem tako ali da se branim»*

Res lepa obramba poštenjaka! Zanimati luč resnice in žaliti na podlagi laži in obrekovanj lastne sobrate!...

Lansko leto se je neki gospod — ki ga hočem za slučaj imenovati na sodišču — pritoževal kanoniku dru. Mecchia radi nekih poslov, malo transparentnih, sklenjenih od X. Y, ki je vedno imel v kanoniku samem na odločnejega branitelja. Omenjeni gospod je prejel za odgovor sledeče izraze pomilovanja: *«Treba je imeti ž njim usmiljenje, ker je oče mnogostevilne obitelji»*.

Kakor se vidi drugi krasni maksim ultramodernista, ki naj bi se vsprejel v traktat *de justitia et jure*, za kar zamorejo biti kanoniku Mecchia hvaležni vsi tatovi in oderuhi ker so «očetje številne obitelji».

Dve meri.

Vsakomur je znano, kako je kanonik Mecchia ustmeno in pismeno imel vedno v visoki časti načelo avtoritete.

Mi vsi pa vemo, kako je on sam to načelo popolnoma zatajil, ko si je najvišja cerkvena škofijska oblast dovolila oporekati temu ali onemu njegovemu načrtu.

Dva fakta: Videli bomo, kako je Nj. Prevzvišenost mons. Nagl smatral za pravo, da je predložil Nj. Vel. cesarju mojo malenkost kakor kanonika-župnika naše stolne cerkve.

Je-li bil mons. Nagl tudi v tem slučaju škof tržaški ali ne? Je-li bil naslednik apostolov? Je-li bila Nj. Prevzvišenost popolnoma v svojem pravu, da je med več prosilci izbrala osebo, ki se jej je zdela najbolj sposobna za tako mesto?

Gotovo — mora odgovoriti vsak vernik, ki noče da se ga smatra za krivoverca.

Nu, ker se je šlo za imenovanje osebe, ki ni kanoniku Mecchia preveč ugajala, si je on, mesto da bi hvalil božje sklepe, dovolil uprizoriti lastnemu škofu take prizore, da mu je po besedah samega škofa — *«napolnil dušo z britkostjo»* in to ravno zadnje dni njegovega bivanja med nami....

Po vsakem traktatu o ascetiki bi bili vsi verniki obvezani ne le da izvršujejo odredbe cerkvene oblastnijske, ampak da tudi ustrezajo celo vsem željam iste.

In s kakšno umenjo je znal kanonik dr. Mecchia tolmačiti taka načela n. pr. nekaterim katehetom, ki so bili malo naklonjeni nositi v šoli talar!

Zdelo se je, da je kak sv. oče!

Ali ko je Nj. Prevzv. mons. Nagl izrazil željo, da bi «Amico» — nesrečno glasilo dr. Mecchia — premenil način pisanja, ko je Nj. Prevzvišenost z odprtim pismom indirektno in javno pisarenje tega lista grajala, kaj je storil famozni učitelj ascetike, misijonar katehetov?

Pustil je škofa govoriti kakor je hotel; a vzlic temu je ostal nasprotnega mnenja.

Zverinsko srce.

Da rabim izraz Zveličarjev — morajo ljudje spoznati njegove privržence iz medsebojne ljubezni. Zato moram pa obžalovanjem konstatirati, da kanonik Mecchia, ako ga promatramo od te strani, ne zasluži ne imena «Xristijana».

V dokaz, da mu popolnoma manjka ljubezen do bližnjega, bi zamogel navesti mnogo dejstev. Eno samo pa in morda najbolj groznih bo dovolj, da ga tudi od te strani postavi v pravo luč.

V župnem uradu Novega sv. Antona je že 17 let nameščen kakor pisar brat nekega pokojnega duhovnika, dobra duša, sedaj že precej v letih Isti e iz to svoje edine plače preživljal sebe in svojo ženo.

Ker se ni nikdar učil latinski, je samo ob sebi umevno da je semtertje prevajaje n. pr. iz Ciceronovega jezika, pogrešil ime kakega mesta ali, slično.

V takem slučaju se je dr. Mecchia vedno pritoževal pri župniku dru. Pederzoli ju, in ob taki priliki vedno rabil bolj «mecchianske» izraze. Koncem minolega leta je pa izustil sentenco: *«Odpustite ga iz službe.»*

In ubogega pisarja so res odpustili. Ko so pa kooperatorji pri Novem sv. Antonu zvedeli to novico, so se in corpore podali k svojemu župniku in so toliko govorili v prilog tega nesrečnega preganjanca, da se je mons. Pederzoli — ki je mož dobrega srca — že hotel udati proti nj, ali med dobro voljo, da stori dobro in v ožgled bogsigavedi kakega novega pritiska od strani dr. Mecchia, se je udajal volji kurije.

«Kaj kurija!» — sem tedaj vskliknil: «Mi vemo predobro, kaka zverina posebeje kurijo. Dobro, monsignor. Vi se pokazite, da ste nad zverino in v zahvalo Vam bo naša hvaležnost!»

In čast komur čast — mons. Pederzoli se ni udal krutemu ukazu in omenjeni pisar je še dandanes na svojem mestu.

Toda ako bi bilo po volji trdosrčnega kanonika Mecchia, bi se bedni skupaj s soprogo nahajal na črsti, oziroma bi oba bila že v mestni ubožnici!

Šolski nadzornik.

Novo polje za šikane se je odprlo za dr. Mecchia onega dne, ko je bil imenovan nadzornikom vseh italijanskih mestnih ljudskih in nekaterih srednjih šol. Tudi tukaj je že jutraj rekel, kak bo potem dober dan

«Jutri storim plesati katehete» — to je bilo geslo, ki ga je nespametno izustil proti nekemu mežnarju Starega sv. Antona. Pod avspicijami tega gesla je torej ta učitelj krščanske populnosti šel na svoje delikatno delovanje.

Neki katehet, vč. g. Matej Grškovič, ki je slisal o stvari, se je na prvi konferenci, ki jej je predsedoval novi nadzornik, osokolil in mu očital tak izraz.

Dragi sobratje! Ako bi živel sto let, ne bi pozabil pogleda naravnost zverinskega, ki ga je v onem hipu kazal obraz obtoženca.

Ves bled od jeze, izbuljenimi očmi je skočil po konci in pozabišči za trenotek na običajno machiavelistično mirnost, je pričel z glasom, ki je razodeval željo po kaznovanju onega, ki je znano frazo raznesel: *«Vem vem, kdo je to pripovedoval ali ta bo to drago plačal. drago plačal ga bo ukazem kaznovati kakor za službi. Bomo videli! Bomo videli!»* — Temu izbruhu je napravila konec mirna in trpkopazka g. Grškoviča: *«Zdi se mi, da se taki maščevalni naklepi pač malo strinjajo z nauki vere, katere ste Vi služabnik!»*

Nové šikane.

In nadzorovanje je pričelo; in to nadzorovanje traja še dandanes z narobe-blagoslovij skoraj vseh katehetov. šikani ranih od tega človeka na naravnost nezasišlan način

Ta spis bi postal predlog, ako bi hotel tu naštet vse nagajive odredbe novega nadzornika.

Naj omenim samo, da prihaja v posamične razrede ne da bi prej potrkal na vrata. In ni mu dovolj da je nadzoroval n. pr. samo eno vspredučenje, ampak nadzoruje vse, čeravno poučuje v njih en in isti katehet. Vstanu je s svojo naravnostjo mučiti veroučitelja skozi 3, 4 in celo 6 ur zaporedoma. Čeravno nadzoruje že tri leta in pozna način poučevanja in delovanja posamičnega kateheta, vendar ne opušča, da vsakokrat ponavlja stvari, pregleduje registre, izprašuje manj na-

darjene učence, sploh da stori vse možno, da seje okolu svoje lastne osebe antipatijo posebne vrste.

Pa da bi imel vsaj malo spoštovanja do duhovnikov starejih nego je on, in ki so ostali v poučevanju veronauka.

Omeniti hočem vč. profesorja Hieronima Curto, ki bi zamogel biti oče našega nadzornika in vendar ga je isti koj v začetku natančno, fiskalčno, da policijsko na vse strani izpraševal, tako, da je Curto po pravici izgubil potrpežljivost in je ozlovoljen sestavil osoljeno satirično pesem, ki se je v kratkem razširila po vseh šolah ter je že itak namočena nadzornika napravila še bolj antipatičnega.

Nagajiv in neuljuden.

Nova veksatorična odredba za katehete je bila naredba treh konferenc na leto z dotičnimi zapisniki, pozivi, nalogami itd.

Vsem je znano, koliko koristijo taki sestanki (tudi izven katehetskega polja). In zato je previdnost njegovih prednikov omejila take sestanke na strogo potrebo.

Ali sedaj tri konference na leto vedno ob sredah, tako da ukrade veroučiteljem tri cele popoludneve, ki bi se jih v protivnem slučaju zamoglo z boljim uspehom drugače porabiti.

In treba je videti s kako pompoznostjo se g. nadzornik stavlja na čelo vsem tem sestankom, ne oziraje se na starost in dostojanstvo kakor če bi bil on sam popolna izkušnost, sama čistiljivost per excellence.

Evo tipičnega slučaja: Sklicana je bila n. pr. konferenca veroučiteljev srednjih šol.

Med došlimi je bil tudi prelat mons. Ivan Buttignoni, ki se — če bi bil ne moj brat, ampak moj nasprotnik, bi govoril na enak način — posebno odlikuje med duhovščino po učenosti, delavnosti in kreposti.

Res je, da je po svoji volji sedaj navaden profesor veronauka, torej podvržen nadzorniku. In kdo bi, nahajajoč se na mestu dr. Mecchia — ki je še nosil hlače, ko je mons. Ivan Buttignoni bil že katehet — kdo bi, pravim, takega moža ne povabil, da prevzame na sestanku vsaj častno predsedstvo?

Vsakdo izvzemaš Mecchia, ki ne pozna čina uljudnosti!

Prečastni mons. Petronio, ki je — če se ne motim — nekoliko časa bil prisoten na omenjeni konferenci, se je že nasproti meni izrazil sledečimi besedami: Ko sem zagledal Vašega brata med drugimi veroučitelji, nasproti, na vzvišenem stolu sedečemu nadzorniku, *pograbila me je jeza.*

Nit božje previdnosti.

Kanonik Mecchia se je nahajal tako na vrhuncu svoje pogubljive oblasti, ko je umrl v Ljubljani kanonik in župnik sv. Justa mons. Martelanz.

Ni mu bilo še dovolj, da je absolutno vladal v škofiji, ni mu bilo še dovolj, da je teroriziral skoraj vso duhovščino, tedaj je napravil načrt, da čim bolj učvrsti svojo lastno slabo vladanje in da čimdalje bolj osegura svoj despotizem. Uvedel je v kapitelj kakor svojega adlatusa svojega brata dr. Antona Mecchia, osebo — to zamorem dokazati s fakti — navidezno neskladljivo, ali ki je istotake naravi kakor on.

V ta namen si je kancelar Mecchia v svoji zvižanosti izmislil slepilo, ki bi mu po njegovem mnenju prav dobro služilo. Med duhovščino je raztrosil vest, da je njegov brat že kanonik in pectore mons. Nagla in tako je hotel že v naprej odvrniti vsacega prosilca.

Nočem trditi, da je resnično moje mnenje. Konstatujem pa dejstvo, da je nek uradnik kurije nekega dne meseca oktobra v družbi več duhovnikov vskliknil: *Kaj konkurz! Novi kanonik je že izbran, brat kancelarja Mecchia, to se razume.*

Jaz sem se nahajal na drugem koncu zakristije. Manjkalo je še deset dni, da poteče konkurz. Nikdar — in to zamorejo reči vsi, ki me poznajo bolj intimno — nisem niti sanjal, da bi menjal barvo kolarja. Ali na one tako jasne besede, mi je šnila misel: Da se ne bo pozneje govorilo: Morali smo imenovati brata kancelarja Mecchia, ker ni bilo drugih konkurentov, hočem tudi jaz žrtvovati krono za kolek.

In v zadnjem trenutku sem vložil prošnjo. Kanonik Mecchia se je gotovo smejal, ko je med druge prosilce zabeležil tudi moje ime, kajti naslednjega dne se mi je omenjeni uradnik, njegov prijatelj, približal in mi staval dobesečno vprašanje: *„Zakaj ste vrgel proč kolek?“*

„Tako za šalo“ — sem odgovoril. Tako je prišlo, da sem predložil prošnjo za kanonikat. In kdo me je nato vzpodbodel??

Sam kanonik Mecchia, ki bi bil v tej stvari raje videl, da bi zmagal sam vrag, kakor pa moja malenkost.

Zbesnel.

Bilo je dne 8. januarja t. l. zjutraj, ko je kanonik Mecchia od prijateljske osebe, došle telaj z Dunaja, zvedel, da je cesar, mesto da bi imenoval za kanonika njegovega brata — kakor je on do tedaj smatral za povsem gotovo — imenoval mene.

Neverjetno, nemogoče je postala gola resnica.

Ni umrl, kajti Bog ni tega hotel, ali tako se je razsrdil in tako besnil, da si je mislil vsako, kdor ga je videl, da bo treba poslati po Trevesa.

Letel je naravnost k škofu mons. Naglu in „skočil nanj kakor furija“ — to so besede neke intimne osebe, ki jo bom po potrebi lahko imenoval.

Srečal je mons. Flego-ta — *bilo je tik pred težavno operacijo, ki ga je imela spraviti v grob, torej smrtno bolno osebo!* in smatrajoč ga kakor zagovornika — mojega imenovanja, „ga je napadel“ — po besedah gori omenjene osebe — „s celo kopo očitani.“

In konečno je v zakristiji pri sv. Justu pred zakristani začel skakati in mahati s rokami in kričati na tak način, da ga je moral mons. Petronio posvariti, naj se obnaša bolj dostojno, vsaj pred mežnarji!!

Smešni protesti.

V silnem srdu, ne znajoč, na kak način bi mogel onemogočiti imenovanje njemu tako sovražno — in ker je dobro vedel, da so mi bila znana vsa njegova zla dela — je pograbil polo papirja in kakor „fiskalni prokurator Ordinarijata“, je spisal formalen protest, izjavivši, da hoče, da se ime imenovanje razveljavi, češ, da je škof med osmimi prosilci predložil cesarju „najmanj vrednega“.

Tako je nesrečneža zaslepila jeza, da je mislil, da čim predloži tak protest, bo Nj. Veleč. cesar Fran Josip I. — da ugodí kanoniku Mecchia — takoj razveljavil svoj podpis! Pri tem pa ni siroinak pomislil, da je krvavo žalil najvišjo cerkveno dijecezansko avtoriteto in prevzvišeno osebo cesarjevo, kakor da bi bil prvi onesčistil svojo misijo s tem, da je izbral župnikom in kanonikom sv. Justa ne vredno osebo, drugi da je pa s svojim podpisom tako gorostasnost potrdil.

Protest je končal na ukaz mons. škofa Nagla, kakor je zaslužil, to je — v ognju. Toda „prokurator“, ... sv. sinoda ni bil še s tem zadovoljen.

Ko je bil uničen njegov protest, je predložil drugega. Tega je spisal njegov brat, ki se je s pohlevnostjo posebne vrste britko pritožil, da ni bil on izvoljen češ, da ima le on vse najboljše kakovosti. Dva tedna je ležala tudi ta listina na mizi mons. Nagla. Potem jo je pa moral predlagatelj po sili umakniti.

Iskra na mini.

Malo nad dva meseca sem bil župnik pri sv. Justu, ko sem 24. m. iz nekega katoliškega lista zvedel, da je kanonik Mecchia imenovan prodekanom namesto pok. mons. Flego-ta.

Kakor jaz, tako so vsi mestni župniki vsprejeli to vest s pravo indignacijo.

Edino polje, doslej svobodno od razdevajočega delovanja tega človeka, e imelo biti tudi podvrženo njegovemu obsvraždenemu fiskalizmu!!

Sklenilo se je protestirati; in v resnici so naslednjega dne vsi mestni župniki (zastopniki nad polovico škofije) prišli v kurijo, in po govoru podpisanega, ki je končal s prošnjo, naj se odstrani od dekanata osebo, ki je povsod sejala samo solze, razvaline, prokletstvo, je govoril mons. kapitularni vikar nad eno uro in pojasnil, kako je prišlo do tega imenovanja.

Mons Petronio je rekel, da obžaluje, da je tako ozlovoljil došle župnike, pojasnil je vzroke ki so ga navedli, da je — ker ni bilo drugih — začasno imenoval dr. Mecchia prodekanom; slednjič se je na prošnjo vseh navzočih župnikov izrazil pripravnim, da umakne tozadeven dekret.

Ob tej priliki je bil sestavljen sledeči zapisnik, ki tvori za omenjenega kanonika pravo in slovesno

Spricevalo nespoštovanja.

Evo vsebine: *„Zapisnik seje vseh čč. gg. mestnih župnikov pod predsedstvom prečastnega kapitularnega vikarja mons. Frančiška Petronio.“*

„Z ozirom nato, da je bil prodekanom tržaškega okraja imenovan prečastiti kanonik dr. Karol Mecchia;“

„z ozirom nato, da so bili ob tem imenovanju vsi podpisani ogorčeni; z ozirom na malo vpljuen način vedenja omenjenega kanonika nasproti vsem duhovniškim in končnim ozirom na kaj malo simpatijo, ki jo rešiva omenjeni pri vsej duhovščini škofije (izvzemši tri ali štiri osebe), nujno prošnjo podpisani prečastnega mons. kapitularnega vikarja, da bi preklical dekret imenovanja, zagotavlja- joč ga njihove hvaležnosti.“

Just Buttignoni

kanonik-župnik sv. Justa
Anton Lupetina
kanonik-župnik Starega sv. Antona
Dr. Trifon Pederzoli
kanonik-župnik Novega sv. Antona
Anton Ulcigraj
župnik mestne bolnišnice
Hugo Masten
župnik Sv. Marije Velike
Dr. Anton Vattovaz
župnik sv. Jakoba

Nasladá do vladanja.

Protest je kanoniku Mecchia priobčil dan potem sam mons. Petronio, ki mu je ob enem razložil vse pritožbe, ki jih je šest mestnih župnikov dvignilo proti njemu.

Vsak človek, začeni od tajnika kakega društva analfabetov do predsednika kake republike, ki bi dobil tako moralno pljusko, bi se kar na kratko zahvalil na svoji službi.

Ali dr. Mecchia ne!

Ker prevladuje v njem nad človeškim dostojanstvom naslada do tiranstva, ni le ostal na svojem mestu, ampak se je — kakor mi je pripovedoval mons. Petronio — predzrnil označiti kakor obrekovanja in laži vse gorenje obtožbe, ter je s tem krvavo žalil šest dotičnih župnikov, ko jih je traktiral kakor lažnike in obrekovalce.

Ne vem, če so ostali moji kolegi doslej protestirali proti taki nečuvnosti; jaz za-se sem vsaj storil svojo dolžnost v varstvo svoje časti.

To se je zgodilo malo dni zatem na kapitularski seji.

Ko sem med sejo razložil vse, kar je gori omenjeno, sem s prstom pokazaje na kanonika Mecchia rabil sledeče doslovne besede: Iz razlogov gori navedenih, proglašam tukaj v navzočnosti vsega kapitlja kanonika Mecchia kakor nesramnega lažnika, ter sem tem besedam pridejal še kak drug bolj pekoč izraz.

Visek nesramnosti.

Kaj je storil dr. Mecchia, ko se je tako nahajal obkrožen od ognja od vseh strani in ko je na omenjeni seji slišal, kako ga jaz postavim na sramotni oder pred vso škofijo, ako se v malo urah dobrovoljno ne odreče kancelarijatu, nadzorništvu šol in dekanatu? Kaj je li storil?

V svoji brigantski duši si je izmislil nov infernalen načrt.

Neznajoč kako bi me odprto pobijal, me je hotel napasti zavrtno z grdim obrekovanjem, ter se je v to svrhu poslužil svoje služkinje, ki so jej že več časa sem, kakor se splošno ve, znani posli ti- doči se vladanja škofije, delovanja raznih duhovnikov itd.

Ali to še ni vse!

Da bi oblatil dober glas človeka, duhovnika, župnika, svojega lastnega kolego v stolnem kapitelju, je kanonik Mecchia izvršil zločin, prekršil je namreč uradno tajnost, pripoveduje omenjeni ženski zgodovino neke obtožbe, naperjene pred tremi

leti proti moji osebi, ne da bil dostavil, da je cerkveno sodišče onkrat priznalo mojo popolno nedolžnost.

Ta čin nezasišane kakovosti, ki bo sam zadostoval, da se vrže iz kapitlja zločina takega kalibra, hočem dokazati na kompetentnem mestu s celo vrsto neovrznih okoliščin in tudi z dokumentom, ki mi ga je izročil isti dr. Mecchia, ko je videl, da ga utegnem radi razžaljenja časti pozvati na kazensko sodišče.

Bog je hotel, da je ona ženska začela svoj plemeniti obhod prav v stolnici, ter pripovedova nekemu mežnarju, kako je Mecchia sklenil storiti vse možno, da me odstrani od župnije obrekovaje me na uprav nezasišan način.

Ko sem slučajno zvedel o taki nesramnosti, sem v navzočnosti mons. Petronio — naravnost izven sebe — izjavil dr. Mecchia, ki je bil tudi navzoč, in ki je bil videti kakor zadet od strele — da hočem uložiti tožbo proti nesramni ženski — tožbo, ki bi odsevala tudi na kanonika Mecchia — ako ta v par urah popolnoma ne umakne svojih besed.

In v resnici je plemenita služkinja ne manj plemenitega gospodarja, na kolenih dala analogno obširno izjavo, nikakor pa ni hotela povedati (seveda radi izvestnih priseg, danih ... se razume pred kom!!!) osebe, ki jo je na tak način spravila na pot, ki vodi v ulico Tigor.

Zaključek.

Častiti sobratje!

Ponavljam kar sem rekel v prvih vrsticah. Ne sovraštvo nasproti sobratu me je napotilo, da sem prejel za pero, ne njegov nizkoten boj proti mojemu imenovanju kanonikom sv. Justa; toda edino le — *Deus scit quia non mentior* — blagor škofije in želja, da vidim vzpostavljene boljše odnose med duhovščino in Ordinarijatom.

Vem, da mi utegne kdo očitati, da sem se pregrešil zoper ljubezen do bližnjega.

Na to odgovarjam: Jaz prvi bi ljubezen nasproti 300 sobratom, ki so skoraj vsi šikanirani, prevladati nasproti enemu samemu nadzorniku suženju, kateremu sicer želim milost resnega poboljšanja.

Vem, da bo hotel kdo opravičevati dr. Mecchia, z nervoznostjo, ki lahko slabo upliva na njegovo duševno razpoloženje.

Na to odgovarjam: Jaz prvi bi njemu v prilog vzel v opravičenje ta edin razlog, toda pripomniti moram, da je edino pripraven kraj za take bolnike sanatorij, ne pa škofijska kancelarija.

Vem, da bo škandal neizogiben. Res je *Vae homini illi per quem scandalum venit*. Sem pa li jaz provzročil škandal: jaz sem prosil dr. Mecchia naj dobrovoljno odstopi od svoje službe, ali pa on, ki me je, — to moram priznati — zaslepljen od Gospoda, gluha nasproti vsem dobrohotnim opominom, proti moji volji prisilil, da objavim ta spis?

Vem, da se bo moral kateremu nado meščenju dr. Mecchia zdelo težavno.

Na to odgovarjam: Vsi koristni, nobeden potreben. Kakor je škofija obstojala pred letom 1893, tako bo obstojala tudi po smrti dr. Mecchia in nas vseh. In v škofiji je — v slučaju ga bom imenoval — duhovnik ki bo po svoji pobožnosti, učenosti, pravičnosti, dobroti, popolnem znanju vseh deželnih jezikov zamogel kar najbolj nadomestiti sedanjega kancelarja.

Sobratje!

Nikakor ne mislim, da bi hotel enemu samemu Vas urejati moje mnenje. Eno stvar pa se nadejam od Vas vseh, to je, da boste hladne krvi prečitali ta životopis, sestavljen ne iz praznih besed, ampak dejstev, ki sem jih pripravljen dokazati pred vsakim sodiščem, bodi cerkvenim, bodi civilnim.

Čitajte, premišlujte in potem *iustum iudicium indicat*; in eventualno podpišite priloženo prošnjo na Ordinariat, da se tako osebo — nesrečo vseh — odstrani od kancelarstva in od vseh njegovih služb.

Vsi pa naj vedo, da če podpišejo priloženi formular, se nobeden ne izpostavi najmanjši nevarnosti kakega preganjanja.

Naj gre Mecchia ali naj ostane na svojem mestu — to je odvisno od Vas častiti sobratje — doba terorizma je minula. Kapitularni vikar pozna izbornu tega člo-

veka, tržaški župniki so ga označili kakor zaslužuje. In v konsistoriju — bodite zagotovljeni — je in bo tudi v bodoče oseba, ki se bo z vso energijo znala zoperstaviti, da masčevanje despotata ne zadene nobeno nedolžno osebo.

Častiti sobratje!

Ko se je v Olomucu nadškof omrzil lastni duhovščini, ga je ta s čim om solidarnosti dala odstraniti z njegovega sedeža. In ko je pred leti v Splitu tamošnji škof hotel imenovati generalnim vikarjem osebo obsvraženo in antipatično je zadostoval protest vseh župnikov in dekanov, da je bil tozadevni dekret razveljavljen.

In bomo li mi trpeli, da bo na čelu škofijske kancelarije ostal človek, fiskalec, terorist, osvvetilavec, farizejec, neuljudnež, nesramen lažnik; oseba, ki prevzeta od silne ambicije, samo da doseže svoje svrhe je sposobna vsake najbolj neverjetne infamije in ki že očitno kaže s pogledom in mefitoteličnem nasmehom rabeljsko dušo?

Tako sramoto za vso škofijo je treba vendar enkrat zbrisati; in zbrisana bo, če stori vsak svojo dolžnost in podpiše priložen formular.

Na nekaj Vas pa moram opo oriti: Ne dajte se pregovoriti od kakih opravičevalnih pisem, ki bi Vam utegnili biti dostavljena, ali pa od kakega prisiljenega čina ponižnosti!

Sedanji kancelar bi bil pripravljen poklekni na kolena pred vso duhovščino škofije, samo, da ostane na svojem mestu. In to se ne sme zgoditi.

Kakor sem že gori omenil, od Vas častiti bratje je odvisno to.

Meni gotovo ne more ta oseba več ni najmanjše škoditi.

Kar sem pisal, sem torej pisal ne v mojo, ampak v Vašo korist.

Na vsak način spominjajte se da ako bi po Vaši malomarnosti Mecchia ostal še na vladi škofije, Vas bo on — in jaz ga poznam prav dobro, da kaj takega prorokujem in se ne bojim preklica — če Vas je doslej tepel z bičji (seveda ko mine doba eventualne farizejske ponižnosti) potem tepel s škorpiljoni.

Podpišite torej vsi priloženo prošnjo. In vihar, ki je sedaj izbruhnil naj ima za epilog mavrico onega miru in one ljubezni, po kateri že dolgo let vzdihuje in jo zastojni želi vsa škofija.

TRST, dne 12. maja 1910.

Just Buttignoni

kanonik in župnik sv. Justa.

Vč. gospodje kolege so naprošeni, naj izvolijo podpisati priloženo prošnjo in sicer: ime, priimek, značaj in bivališče ter naj jo tako podpisano čim prej pošljejo v priporočenem pismu na moj naslov:

Just Buttignoni

via Zonta 2 — Trst

Ako mi hoče kak vč. župnik ali dekan poslati več prošenj skupaj, toliko bolje.

Da se pa izvršitvi take prošnje podeli slovesne oblike, si dovolim svoječasno pozvati vse vč. gospode dekane na sestanek v Trst.

Ne dvomim, da se vč. gospodom dekanom pridružijo tudi mestni župniki in drugi ugledni duhovniki, ki komaj čakajo, da bo omenjena oseba odstranjena od vodstva škofijskih poslov.